

Spysok vykorystanykh dzherel

1. Gornyak A.M., Gorovaya A.A., Duma L.T. Sotsial'naya rabota i programmy vosstanovitel'nogo pravosudiya: teoriya i praktika / M. : UTSP - 2009 - 214 s.
2. Zamula S.YU. Profilaktika vliyaniya kriminal'noy subkul'tury na nesovershennoletnikh osuzhdennykh v spetsial'nykh vospitate'l'nykh uchrezhdeniyakh: Uchebno-metodicheskoye posobiye / GPtS, pod obsch. red. d. ped. n. Orzhekhovskiy V.M., 2011 - 240 s.
3. Maksimova N.YU. Psikhologiya deviantnogo povedeniya: ucheb. posobiye / N.YU. Maksimova. - M. : Prosveshcheniye, 2011. - 520 s.

Відомості про автора

Максимова Наталія Юріївна, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор психологічних наук

Maksymova, Nataliia Yu., Dr., dept. of social work, faculty of psychology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

E-mail: 3481160@gmail.com

УДК 159.9

Мельничук О.Б.

ДО ПИТАННЯ СТАНОВЛЕННЯ РЕГУЛЯТИВНИХ ФУНКЦІЙ ПРОФЕСІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДО РОБОТИ З ДЕВІАНТАМИ

Мельничук О.Б. *До питання становлення регулятивних функцій професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери в контексті професійної підготовки до роботи з девіантами.* В статті проаналізовано актуальні питання становлення системи регуляції професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери в контексті професійної підготовки до роботи з девіантами. Ефективна робота таких фахівців можлива за умов спеціальної психологічної підготовки, одним із аспектів якої є формування інтелектуально-особистісних якостей професійної саморегуляції. Визначено аспекти формування системи регуляції професійного інтелекту в розрізі визначеної проблеми: 1) забезпечення обізнаності про ризики професійної діяльності з девіантами для особистісно-професійного розвитку фахівця соціальної сфери; 2) розвиток самопізнання; 3) формування професійних навичок самоконтролю та саморегуляції. Окреслено систему психологічних умов реалізації визначених засад в процесі професійної підготовки фахівців.

Ключові слова: професійна діяльність фахівців соціальної сфери, професійна підготовка майбутніх фахівців соціальної сфери, професійний інтелект, професійний інтелект майбутніх фахівців соціальної сфери, система регулятивних функцій професійного інтелекту.

Мельничук О.Б. К вопросу становления регулятивных функций профессионального интеллекта будущих специалистов социальной сферы в контексте профессиональной подготовки к работе с девиантами. В статье проанализированы актуальные вопросы становления системы регуляции профессионального интеллекта будущих специалистов социальной сферы в контексте профессиональной подготовки к работе с девиантами. Эффективная работа таких специалистов возможна при условии специальной психологической подготовки, одним из аспектов которой есть формирование интеллектуально-личностных качеств профессиональной саморегуляции. Определены аспекты формирования системы регуляции профессионального интеллекта в разрезе очерченной проблемы: 1) обеспечение осведомленности о рисках профессиональной деятельности с девиантами для личностно-профессионального развития специалиста социальной сферы; 2) развитие самопознания; 3) формирование профессиональных навыков самоконтроля и саморегуляции. Очерчено систему психологических условий реализации определенных основ в процессе профессиональной подготовки специалистов.

Ключевые слова: профессиональная деятельность специалистов социальной сферы, профессиональная подготовка будущих специалистов социальной сферы, профессиональный интелект, профессиональный интелект будущих специалистов социальной сферы, система регулятивных функций профессионального интеллекта.

Постановка проблеми. Реалії сучасного українського суспільства висувають нові вимоги до професійної діяльності в соціальній сфері. Професія фахівця соціальної сфери належить до ряду допомагаючих професій. Специфіка такої діяльності висуває підвищені вимоги до системи професійних компетентностей фахівців, зокрема, як до системи їх професійних знань та навичок професійної взаємодії з різними групами клієнтів, так і до системи професійно-особистісних якостей, що забезпечуватимуть ефективну професійну саморегуляцію, сприяючи успішній професійній роботі. Вирішення специфічних завдань соціальної та психосоціальної допомоги дезадаптованим особистостям в контексті становлення професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери потребують формування системи спеціальних знань та поінформованості про психологічні особливості такої категорії клієнтів та сформованість професійно

значущих інтелектуально-особистісних якостей професійної саморегуляції, інтелектуальної культури та продуктивності. Саме тому актуальним є дослідження умов та чинників, що визначають становлення системи регулятивних функцій професійного інтелекту в процесі вузівської підготовки таких фахівців, що в майбутньому впливатиме на ефективність їх роботи з девіантами.

Стан наукової розробки проблеми. Психологічні аспекти професійної діяльності фахівців соціальної сфери знайшли своє відображення в наукових роботах О.Бондарчук, Л.Карамушки, Н.Кривоконь та ін. [2] Проблеми професійної підготовки фахівців такого профілю та їх підготовки до роботи з девіантними особистостями різних категорій, зокрема, піднімались та аналізувались в наукових працях психологів – Л.Богдан, А.Грись, І.Зверєвої, З.Кияниці, І.Манілова, Н.Максимової, Л.Мельниченко, О.Мельничук, Б.Ткача та ін.. [1, 3, 4, 6] Розробка прикладних питань спеціальної психологічної підготовки фахівців соціальної сфери знаходить своє висвітлення в наукових та науково-методичних публікаціях сучасних психологів та психотерапевтів, що практикують в закладах соціальної сфери, а також фахівців різного спрямування соціальних, психологічних та соціально-психологічних служб, спрямованих на допомогу девіантам.

Однією із ключових проблем професійної підготовки сучасних фахівців соціальної сфери є проблема формування їх професійного інтелекту.

Інтелект особистості є не лише механізмом переробки інформації, а й механізмом регуляції психічної та поведінкової активності людини. [7] Тому в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери варто приділяти рівнозначну увагу усім аспектам професійного інтелекту. В процесах формування професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери виділяємо такі рівні: 1) когнітивний (рівень спеціальних системних знань про природу на специфіку різноманітних соціальних, психологічних та соціально-психологічних явищ, психологічні особливості клієнтів, що звертаються за соціальною та психосоціальною допомогою тощо); 2) практичний (володіння спеціальними навичками надання соціальної і психосоціальної допомоги різним категоріям клієнтів); 3) прогностичний (формування здатності до розробки реабілітаційних програм та прогнозування їх ефективності у роботі з конкретними клієнтами); 4) особистісно-регулятивний (формування гуманістичної позиції, системи просоціальних цінностей та установок, а також здатності до професійної рефлексії та саморегуляції тощо). [5]

Втім, аналіз наукової літератури показав, що питання формування системи регуляції професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери в контексті їх професійної підготовки до роботи з девіантами не були предметом спеціального вивчення.

Таким чином, соціальна значущість проблеми, необхідність подальшого розширення теоретичних та прикладних досліджень особливостей професійної підготовки фахівців соціальної сфери і обумовили вибір теми нашого дослідження: «До питання становлення регулятивних функцій професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери в контексті професійної підготовки до роботи з девіантами».

Об'єкт дослідження – психологічні аспекти процесу професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери. **Предмет дослідження** – система регулятивних функцій професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери як умова їх ефективної роботи з девіантами. Мета дослідження – дослідити особливості формування системи регулятивних функцій професійного інтелекту в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери як умови ефективного здійснення ними професійної діяльності з девіантними особистостями. Завдання дослідження: 1. Визначити психологічні засади формування професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери як умови професійної готовності до здійснення ними ефективної професійної діяльності. 2. Визначити зміст регулятивної складової професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери як умови їх ефективної роботи з девіантами.

Результати дослідження. Нові концепти професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери визначають професійний інтелект як базову характеристику, що обумовлює як змістово-процесуальні, так і регулятивні сторони їх майбутньої професійної діяльності.

В сучасній психології інтелекту виділені базові властивості інтелекту особистості: 1) рівневі, що визначають рівень розвитку окремих пізнавальних функцій особистості і презентацій дійсності (атенційні, сенсорні, перцептивні, мнемічні тощо функції, обізнаність у різних змістових сферах та ін.); 2) комбінаторні, що визначають здатність до встановлення та відтворення різного роду зв'язків (просторово-часових, причинно-наслідкових та ін.) в процесі набуття та використання досвіду; 3) процесуальні, що визначають інтелектуальні операції та технології інтелектуальної діяльності; 4) регуляторні властивості, що забезпечують координацію, контроль та регуляцію психічної активності. [7, с. 73]

Аналіз регулятивної функції інтелекту особистості бачимо ще в ранніх роботах Л. Терстоуна, де інтелектуальна поведінка людини трактувалася ним як здатність затримувати свою психічну активність, думати та вибирати різні варіанти рішення, здатність осмислювати ситуацію та власні спонукання. Як зауважує М.Холодна, головний критерій інтелектуального розвитку в цій теорії – міра контролю потреб, тобто, інтелект є умовою контролю мотивації особистості. В контексті регулятивного підходу, Р.Стернберг бачив інтелект як здатність до ментального самоуправління. В своїй теорії інтелекту вчений інтегрував відомі

напрямки дослідження інтелекту та зосередив свою увагу на таких критеріях інтелектуального розвитку як сформованість базових когнітивних процесів, адаптованість та навченість. [7, с. 68-71]

Зростання інтелектуалізації всіх видів суспільної діяльності, орієнтування сучасного суспільства на компетентного думаючого працівника обумовило потребу в дослідженні психологічних аспектів становлення професійного інтелекту як категорії психологічного знання. Специфічний професійний інтелект є результатом «переструктурування» інтелектуальних здібностей людини в процесі професійної підготовки, при цьому інтелектуальні здібності людини підпорядковуються вирішенню майбутніх професійних завдань. Саме від сформованості такого специфічного професійного інтелекту залежатиме в майбутньому ефективне виконання професійної діяльності.

В сучасних дослідженнях термін «професійний інтелект» частіше вживається в двох значеннях: а) специфічні особливості інтелектуальної діяльності фахівця, що визначають ефективність його професійної діяльності; б) якісний аспект інтелектуальної діяльності фахівця, що визначає його високий професійний рівень. [5]

Позаяк професійний інтелект визначається специфікою та змістом професійної діяльності, його складові також будуть залежати від цих особливостей. Спеціальні знання щодо змісту явищ, які характеризують специфіку соціальних категорій клієнтів, та навички професійного використання психотехнологій у соціальній роботі є ефективним підґрунтям та засобами для розв'язання багатьох проблем, що переживають клієнти фахівця соціальної сфери. Забезпечення формування професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери та ефективної професійної діяльності в майбутньому включає в себе наступні складові: 1) теоретичні базові знання з практичної психології, знання специфіки психологічних та соціально-психологічних феноменів, що супроводжують складні життєві ситуації та кризові обставини життя клієнтів соціальної роботи; 2) технолого-творчий компонент професійного інтелекту, що включає володіння психологічними технологіями соціально-психологічної та психологічної реабілітації; 3) особистісно-діяльнісний компонент професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери, що визначає інтелектуальну складову здатності до професійної рефлексії та професійної саморегуляції і профілактики емоційного вигорання. [5]

Специфіка професійної діяльності фахівця соціальної сфери полягає не лише в особливостях спеціальних професійних знань та умінь, а й в тому, що висуває підвищені вимоги до системи саморегуляції особистості, позаяк професійна діяльність в цій сфері пов'язана з великими інтелектуальними та емоційними навантаженнями. Тому в контексті розуміння проблеми становлення регулятивних функцій професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної

сфери та підготовки їх до роботи з девіантними особистостями важливо виділяти як категорії спеціальних знань про психологічні особливості такої категорії клієнтів, так і категорії саморегуляції професійної діяльності.

Аналіз наукових публікацій та власний практичний досвід автора дозволяє визначити аспекти формування системи регуляції професійного інтелекту в розрізі визначеної проблеми: 1) забезпечення обізнаності про ризики професійної діяльності з девіантами для особистісно-професійного розвитку фахівця соціальної сфери; 2) розвитку самопізнання; 3) формування професійних навичок самоконтролю та саморегуляції.

Зауважимо змістові характеристики визначених компонентів. Зокрема, забезпечення обізнаності майбутніх працівників соціальної сфери про ризики професійної діяльності з девіантами для особистісно-професійного розвитку фахівця передбачає надання чіткої системи знань про сутність та специфічні особливості різноманітних девіацій, їх природу, можливості попередження та подолання. Девіантність пов'язана з несприятливими соціальними, економічними, екологічними чинниками, її провокують проблеми бездомності, дитячої занедбаності, безробіття, захворювань, міграції, бойових дій, природних катаклізмів та техногенних катастроф тощо. Спеціальна робота фахівця соціальної сфери з девіантами в цілому передбачає превентивну роботу та психологічну інтервенцію (психологічна корекція, психологічна та соціально-психологічна реабілітація). Ризики професійної діяльності пов'язані в цьому аспекті з дисонансом системи життєвих цінностей фахівця та його клієнта. Фахівець соціальної сфери має бути об'єктивним та толерантним до своїх клієнтів, утримувати нейтральну позицію в роботі з ними, не критикувати та не засуджувати їх, не нав'язувати свою життєву філософію, проявляти терпіння та витримку. Це вимагає від фахівця соціальної сфери певних інтелектуальних ресурсів (на рівні емоційного, соціального інтелекту тощо). Досвід власного спілкування автора зі студентами-першокурсниками майбутніми фахівцями з соціальної допомоги та роботи, що вперше пішли на практику в різноманітні соціальні, соціально-психологічні служби та вперше побачили реалії соціальної роботи та своїх майбутніх клієнтів, показує, що значна кількість їх часто переживає своєрідний інтелектуальний та емоційний «шок» від побаченого. Тому важливо, щоб майбутній фахівець отримував цілісну систему знань про ті феномени, які будуть предметом його професійної діяльності.

В свою чергу, формування системи регуляції професійного інтелекту передбачає також розвиток самопізнання майбутнього професіонала, що спрямоване на розуміння власних особистісних якостей, усвідомлення своїх професійно значущих особистісних рис та визначення індивідуальних завдань особистісно-професійного розвитку. Важливо в процесі вузівської підготовки фахівців сприяти розвитку механізмів (професійної ідентифікації, професійної

рефлексії, професійної атрибуції тощо) та способів самопізнання (самоспостереження, самоаналіз, порівняння з «моделлю» успішного фахівця, моделювання власної особистості як ефективного професіонала тощо).

Крім того, важливим компонентом формування системи регулятивних функцій професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери є формування професійних навичок самоконтролю та саморегуляції, що забезпечує функціональну цілісність та когнітивну єдність та передбачає вплив людини на свою психіку з метою попередження (подолання) ризиків професійного вигорання в роботі з клієнтами-девіантами, володіння техніками психологічної релаксації та медитації, аутотренування, формування гуманістичної позиції, системи просоціальних цінностей та установок, а також здатності до професійної рефлексії та саморегуляції тощо.

На основі аналізу літератури щодо формування професійного інтелекту та змісту професійної діяльності фахівців соціальної сфери з девіантами в розрізі окресленої проблеми ми виділили такі специфічні психологічні умови становлення системи регулятивних функцій професійного інтелекту майбутніх фахівців соціальної сфери: 1) включення майбутніх фахівців в процес вирішення складних реальних професійних проблем, сприяння залученню до волонтерської діяльності, де є можливість «зануритися» в реальні проблеми соціальної сфери; 2) застосування психотехнологій, що оптимізують розвиток інтелектуального потенціалу фахівців (ділові рольові ігри, мозкові штурми, комунікативні тренінги, тренінги професійно-особистісного зростання, професійні коучинги, інноваційні технології тощо); 3) формування інтелектуально-особистісних якостей професійної саморегуляції (формування професійної когнітивної емпатії, професійної рефлексії, професійної адаптивності та самоконтролю, саморегуляції ризиків професійного вигорання тощо); 4) забезпечення індивідуального підходу в професійній підготовці, сприяти, щоб кожен майбутній фахівець був суб'єктом самоформування, саморозвитку та самоактуалізації власного інтелектуального потенціалу тощо. Врахування таких специфічних умов становлення системи регулятивних функцій професійного інтелекту сприятиме ефективній професійній діяльності. В контексті професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з девіантами розробка конкретних заходів, що уможливлуватимуть реалізацію цих умов, має спиратися на специфіку професійної діяльності з такою категорією клієнтів та визначені професійні завдання фахівців в роботі з ними.

Висновки. Сучасні тенденції та реалії розвитку соціальної сфери вимагають гнучкого реагування системи професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до професійної діяльності. Специфіка професійної діяльності фахівців соціальної сфери з девіантними особистостями висуває підвищені вимоги до системи регулятивних функцій професійного інтелекту таких

працівників, що, в основному, обумовлено ризиками професійного вигорання. Становлення системи регулятивних функцій професійного інтелекту в розрізі визначеної проблеми пов'язане з забезпеченням обізнаності про категорії девіантності, розвитком самопізнання та навичок саморегуляції. Становленню системи регулятивних функцій професійного інтелекту сприятиме врахування специфічних умов його розвитку в процесі вузівської підготовки: залучення майбутніх фахівців соціальної сфери до вирішення реальних завдань майбутньої професійної діяльності, оптимізація становлення інтелектуального потенціалу майбутніх фахівців, формування інтелектуально-особистісних якостей, забезпечення індивідуального підходу в професійній підготовці. Врахування таких специфічних умов становлення системи регулятивних функцій професійного інтелекту в майбутньому впливатиме на ефективність трудової діяльності.

Melnichuk, O.B. The issue of formation of the regulatory functions of the professional intelligence of future specialists in the social sphere in the context of professional training to work with deviants. *The article analyzes the actual issues of formation of the regulatory system of professional intelligence of future specialists in the social area in the context of professional training for work with deviants. Effective work of such specialists is possible subject to their special psychological training, one aspect of which is formation of intellectual and personal qualities of their professional self-regulation. The next aspects of formation of the regulative system of professional intelligence in this context have been identified: 1) awareness on the professional risks at work with deviants influencing personal and professional development of specialists in the social sphere: professional burnout, its causes and prevention and overcoming measures, negative impacts of professional activities on emotional and motivational spheres of these specialists, prevention and overcoming of such professional negative influence on personal and professional development of the specialists in the social sphere; 2) development of self-knowledge and reflection on own professional experience of such specialists; 3) formation of professional skills and an individual strategy of self-control and self-regulation in professional activities of such specialists. The psychological conditions aimed at implementation of the above principles during professional training of future social specialists are outlined in the article.*

Keywords: *professional activities of specialists in the social sphere, professional training of future social specialists, professional intelligence, professional intelligence of future specialists in the social sphere, system of regulative functions of professional intelligence.*

Список використаних джерел

1. Богдан Л.М. Психологічна готовність як складова професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери /Л.М.Богдан // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. – 2016. – Том XI: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – Випуск 14. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2016. – С. 5-14.
2. Кривоконь Н. І. Соціально-психологічне забезпечення соціальної роботи [Текст]: монографія. – Харків: видавництво ФОП Олійник, 2011. – 480 с.
3. Максимова Н.Ю. Психологічні аспекти проблеми підготовки фахівців для роботи з девіантними підлітками. Проблеми девіантної поведінки: історія, теорія, практика / Н.Ю.Максимова // Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. 25-27 листопада 2002 / Ін-т психології ім. Г.С.Костюка АПН України; ред. С.Д.Максименко. – К., 2002. – С. 57-61.
4. Мельниченко Л.М. Соціально-психологічна реабілітація дітей із зони АТО засобами арт-терапії / Л.М.Мельниченко// Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. – 2016. – Том XI: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – Випуск 14. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2016. – С. 91-100.
5. Мельничук О. Б. Інтелектуальна складова професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з девіантами / О. Б. Мельничук // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – 2015. – Том XI: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – Випуск 13. – С.115-125.
6. Теоретико-методологічні засади психологічної корекції особистості соціально дезадаптованих неповнолітніх: колективна монографія / [авт. кол.: Максимова Н.Ю., Манілов І.Ф., Грись А.М., Ткач Б.М., Литвинчук Л.М., Рябовол Т.А., Філоненко Л.А., Харитонов В.А., Скрипник Д.В., Максим О.В., Щербина-Прилука В.М., Перзеке-Яланська М.А.]. – Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2012. – 258с.
7. Холодная М.А. Психология интеллекта. Парадоксы исследования / Марина Александровна Холодная. – 2-е изд., перераб. и доп. – СПб.: Питер, 2002. – 272 с.

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Bohdan L.M. Psykholohichna hotovnist yak skladova profesiinoi pidhotovky maibutnix fakhivtsiv sotsialnoi sfery /L.M.Bohdan // Aktualni problemy psykholohii: Zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykholohii imeni H.S.Kostiuka NAPN Ukrainy. – 2016. – Tom XI: Psykholohiia osobystosti. Psykholohichna dopomoha osobystosti. – Vypusk 14. – Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I.Franka, 2016. – S. 5-14.
2. Kryvokon N. I. Sotsialno-psykholohichne zabezpechennia sotsialnoi roboty [Tekst]: monohrafiia. – Kharkiv: vydavnytstvo FOP Oliinyk, 2011. – 480 s.
3. Maksymova N.Iu. Psykholohichni aspekty problemy pidhotovky fakhivtsiv dlia

roboty z deviantnymy pidlitkamy. Problemy deviantnoi povedinky: istoriia, teoriia, praktyka / N.Iu.Maksymova // Materialy Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf. 25-27 lystopada 2002 / In-t psykholohii im.. H.S.Kostiuka APN Ukrainy; red. S.D.Maksymenko. – K., 2002. – S. 57-61.

4. Melnychenko L.M. Sotsialno-psykholohichna reabilitatsiia ditei iz zony ATO zasobamy art-terapii / L.M.Melnichenko// Aktualni problemy psykholohii: Zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykholohii imeni H.S.Kostiuka NAPN Ukrainy. – 2016. – Tom XI: Psykholohiia osobystosti. Psykholohichna dopomoha osobystosti. – Vypusk 14. – Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I.Franka, 2016. – S. 91-100.

5. Melnychuk O. B. Intelektualna skladova profesiinoi pidgotovky maibutnykh fakhivtsiv sotsialnoi sfery do roboty z deviantamy / O. B. Melnychuk // Aktualni problemy psykholohii: Zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykholohii imeni H. S. Kostiuka NAPN Ukrainy. – 2015. – Tom Khl: Psykholohiia osobystosti. Psykholohichna dopomoha osobystosti. – Vypusk 13. – S.115-125.

6. Teoretyko-metodolohichni zasady psykholohichnoi korektsii osobystosti sotsialno dezadaptovanykh nepovnolitnykh: kolektyvna monohrafiia / [avt. kol.: Maksymova N.Iu., Manilov I.F., Hrys A.M., Tkach B.M., Lytvynchuk L.M., Riabovol T.A., Filonenko L.A., Kharytonov V.A., Skrypnyk D.V., Maksym O.V., Shcherbyna-Pryluka V.M., Perzeke-lalanska M.A.]. – Kirovohrad: «Imeks-LTD», 2012. – 258s.

7. Kholodnaia M.A. Psykholohiia yntellekta. Paradoksy yssledovanyia / Maryna Aleksandrovna Kholodnaia. – 2-e yzd., pererab. y dop. – SPb.: Pyter, 2002. – 272 s.

Відомості про автора

Мельничук Оксана Богданівна, доцент кафедри психосоматики та психологічної реабілітації Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова кандидат психологічних наук, доцент

Melnichuk, Oksana B., Ph.D. in Psychology, Associate Professor, Department of Psychosomatic and Psychological Rehabilitation, Drahomanov National Pedagogical University

E-mail: oxanamelnichuk@ukr.net

УДК 159.922; 316.6

Недибалюк О. С.

СИСТЕМА ДІАГНОСТИКИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗАСУДЖЕНИХ ДО РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ

Недибалюк О.С. Система діагностики соціально-психологічної готовності неповнолітніх засуджених до ресоціалізації. Розглянуто проблему діагностики соціально-психологічної готовності неповнолітніх